

Barbara Wywiał

Fenomen SZKOŁY
HISTORII
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
Franciszka Bujaka

BIBLIOTHECA IAGELLONICA. FONTES ET STUDIA

T. 46

FENOMEN SZKOŁY HISTORII
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
FRANCISZKA BUJAKA

BIBLIOTHECA IAGELLONICA. FONTES ET STUDIA

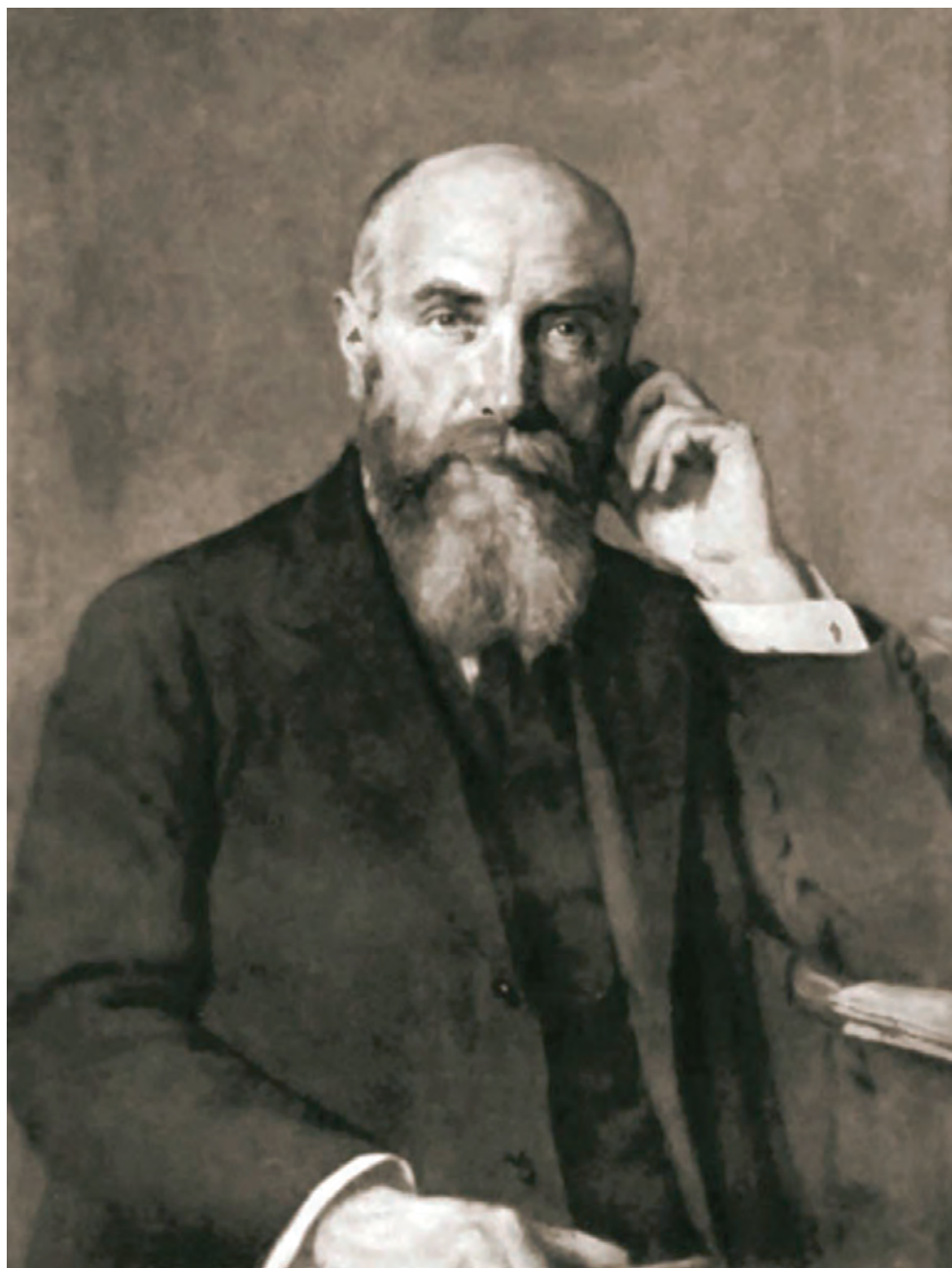
T. 46

Barbara Wywiał

FENOMEN SZKOŁY HISTORII
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
FRANCISZKA BUJAKA

Kraków 2023

Franciszek Bujak (1875-1953)

© Copyright by Barbara Wywiał and Uniwersytet Jagielloński,
Biblioteka Jagiellońska, Kraków 2023

Redaktor serii
Zdzisław Pietrzyk

Komitet redakcyjny
Monika Jaglarz, Elżbieta Knapiek, Lucyna Nowak, Jacek Partyka, Zdzisław Pietrzyk,
Remigiusz Sapa

Recenzenci
prof. dr hab. Jolanta Kolbuszewska, UŁ
prof. dr hab. Krzysztof Zamorski, UJ

Redakcja
Zofia Smęda

Projekt okładki
Barbara Wywiał

Publikacja dofinansowana przez Bibliotekę Jagiellońską
Publikacja dofinansowana przez Towarzystwo Instytutu
Europy Środkowo-Wschodniej

ISBN 978-83-67127-38-7 (druk)
ISBN 978-83-67127-39-4 (online)
<https://doi.org/10.26106/9788367127394>
ISSN 1425-851X
ISBN 978-83-8368-024-8 (druk)

Na okładce: fragment życiorysu Franciszka Bujaka
(Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, WF 121, Teczka akt habilitacyjnych
Franciszka Bujaka; fot. Barbara Wywiał)

Na wkładce: Franciszek Bujak („Kwartalnik Historyczny” 1937, t. 51; domena publiczna)

UNIwersytet Jagielloński, Biblioteka Jagiellońska
al. Mickiewicza 22, 30-059 Kraków
<https://bj.uj.edu.pl>

KSIĘGARNIA AKADEMICKA sp. z o.o.
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
e-mail: publishing@akademicka.pl
Księgarnia internetowa: <https://akademicka.pl>

Spis treści

Wstęp	11
Rozdział 1	
Wokół szkoły naukowej Franciszka Bujaka	23
Działalność dydaktyczna Bujaka na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie	23
Działalność dydaktyczna Bujaka na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie	36
Rozdział 2	
Wprowadzenie do badań realizowanych przez szkołę Franciszka Bujaka.	51
Problem syntezy – zespołowość – klasyfikacja wyników badań – metody badawcze	52
<i>Badania z Dziejów Społecznych i Gospodarczych</i> oraz „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” jako miejsca publikacji dorobku szkoły	58
Towarzystwa naukowe i zjazdy historyczne	66
Rozdział 3	
Historyczne badania cen w szkole Bujakowskiej	79
Bujakowska koncepcja badań historii cen	80
Seria badań historii cen polskich	82
Konstrukcja prac	85
Źródła	87
Metoda badań	89
Konstrukcja tablic statystycznych, wskaźniki i indeksy	92
Odbiór Bujakowskiej serii historii cen	94
Podsumowanie	103
Rozdział 4	
<i>Kronika klęsk elementarnych</i>	107
Planowana seria wydawnicza <i>Kroniki klęsk elementarnych</i>	110
Metoda pracy oraz konstrukcja kronik	112
Bujakowskie <i>Kroniki klęsk elementarnych</i> w drugiej połowie XX wieku	116
Podsumowanie	122

Rozdział 5

Demografia historyczna	123
Rola Bujaka w kształtowaniu się badań historyczno-demograficznych na ziemiach polskich	123
Demografia historyczna w warsztacie badawczym szkoły Bujakowskiej	128
Kazimierz Dobrowolski – ułkon w stronę metryk	129
Tadeusz Ladenberger (Ładogórski) – demografia średniowiecza	130
Walerian Kramarz – demograf ziemi przemyskiej	133
Kazimierz Arłamowski, Aleksy Gilewicz – badania ksiąg przyjęć prawa miejskiego	135
Stanisław Pazyra – historia miast mazowieckich	138
Tadeusz Furtak – przyczynek do badań historyczno-demograficznych szlachty	140
Bohdana Puczyńskiego rozważania nad ludnością Brzeżan	141
Stanisław Hoszowski jako demograf historyczny	143
Podsumowanie	145

Rozdział 6

Historia osadnictwa – geografia historyczna	147
Franciszek Bujak jako geograf historyczny	147
Badania historii osadnictwa	151
Problematyka osadnicza i geograficzna w warsztacie badawczym uczniów Bujaka	153
Okres krakowski	153
Okres lwowski	156
Badania prawnych aspektów średniowiecznego osadnictwa	157
Prezentacje zmian krajobrazu właściwego	158
Problem etniczności ziemi chełmińskiej	162
Kolonizacja Galicji	163
Osadnictwo ziemi sanockiej i kasztelanii łowickiej	164
Niefortunne badania Adolfa Hirschberga	166
Prace z zakresu geografii historycznej	168
Podsumowanie	170

Rozdział 7

Kredyt ziemski i kontrakty lwowskie	171
Kredyt w ziemi przemyskiej	172
Kontrakty lwowskie	176
Mons Pietatis w Łowiczu i kredyt w ekonomii samborskiej	179
Podsumowanie	182

Rozdział 8

Wielka własność ziemska	183
Stan badań nad wielką własnością ziemską w Polsce na początku XX wieku	183
Bujakowska koncepcja badań nad wielką własnością ziemską	185
Stefana Inglota badania wielkiej własności ziemskiej	187
Uposażenie biskupstwa krakowskiego w XV wieku	188
Majątek biskupstwa wrocławskiego	191
Gospodarstwo Lwa Sapiehy	193
Tezy programowe dotyczące wielkiej własności	194
Działalność pozostałych uczestników seminarium na polu badań wielkiej własności ziemskiej	196
a) Majątki kościelne	197
Średniowieczne uposażenie arcybiskupstwa gnieźnieńskiego	197
Gospodarka Jana Łaskiego	198
b) Posiadłości świeckie	199
Roman Zubyk i gospodarstwo folwarczne	199
„Gospodarstwo” Anzelma Gostomskiego	200
Aleksandra Tarnawskiego studium o Janie Zamoyskim	202
Podsumowanie	205

Rozdział 9

Historia włościan	209
Dzieje wsi i włościan w działalności naukowej i organizacyjno-badawczej Franciszka Bujaka	210
Historia włościan w ramach działalności wydawniczej szkoły Bujakowskiej	218
Literackie ujęcia kwestii włościańskiej Erazma Kostołowskiego	218
Działalność księdza Stanisława Stojałowskiego w ujęciu Franciszka Kąckiego	222
Przygotowania do rewolucji chłopskiej z drugiej połowy XVIII wieku według Aleksego Gilewicza	225
Sprawy włościańskie w dawnej Galicji w tekstach Romana Rozdolskiego	227
Podsumowanie	232

Rozdział 10

Prace niezwiązane w serie oraz <i>Biblioteka Puławska</i>	235
Tadeusz Lutman i wolne miasta handlowe	236
Studia nad dziejami miar i wag Aleksego Gilewicza	239

Seria prac społeczno-gospodarczych <i>Biblioteki Puławskiej</i>	243
Budżety dziesięciu gospodarstw włościańskich z terenów wsi Czahary i Albigowej	245
Monografia wsi powiatu niskiego	249
Podsumowanie	250
 Zakończenie	 253
Aneksy	259
Bibliografia	275
Summary	303
Indeks osobowy	307
Indeks geograficzny	315

Florianowi

Wstęp

Fakt zaistnienia w polskiej historiografii zjawiska szkoły historii społeczno-gospodarczej Franciszka Bujaka nie budził i nie budzi obecnie wątpliwości. Już w momencie powstawania formacja ta była przez współczesnych jej historyków określana mianem szkoły Bujaka, szkoły lwowskiej bądź lwowskiego środowiska historii społeczno-gospodarczej. Głównym problemem badawczym realizowanych przeze mnie badań była jednak próba określenia skali przywołanego zjawiska. Przez pojęcie skali rozumiem pełne określenie zakresu przedmiotu badań i wypracowanych metod. Pozwoli to szukać odpowiedzi na zasadnicze pytanie: Czy można mówić o fenomenie szkoły Bujakowskiej?

Wyjaśnienie terminu szkoła historii społeczno-gospodarczej Franciszka Bujaka rozpocznę od przywołania sylwetki samego jej twórcy. Urodził się on 16 sierpnia 1875 roku. Pochodził z chłopskiej rodziny mieszkającej w Maszkienicach, wsi w Małopolsce. Włościańskie pochodzenie stanowiło czynnik determinujący jego przyszłość. W opinii zarówno biografów Bujaka, jak i we wspomnieniach bliskich mu osób wielokrotnie podkreślany jest silny związek profesora z problematyką wiejską, przejawiający się nie tylko na polu jego działalności naukowej i dydaktycznej, ale też organizacyjnej. To dzięki niemu w trakcie studiów uniwersyteckich zrodziło się u uczonego zainteresowanie kwestiami społeczno-gospodarczymi, które w przypadku Bujaka miały swoje źródła w naukach geograficznych, ekonomicznych, prawnych i socjologicznych. W pierwszych latach aktywności zawodowej, już po obronie doktoratu z zakresu geografii historycznej w 1899 roku, Bujak zaangażował się w projekt opracowania monografii wsi małopolskich. Praca ta przyniosła mu rozgłos w środowisku historyków i socjologów, przyczyniając się do wzmocnienia jego pozycji jako historyka specjalizującego się w problematyce społecznej i gospodarczej terenów wiejskich. Przypieczętowaniem wyboru dziedziny wiedzy, w której Bujak realizował się przez resztę życia, było przygotowanie i obrona na Uniwersytecie Jagiellońskim rozprawy habilitacyjnej pt.: *Studia nad osadnictwem Małopolski*. Habilitacja ta, pierwsza na ziemiach polskich z zakresu historii społeczno-gospodarczej, przyczyniła się do powstania pionierskiego w Polsce ośrodka uniwersyteckiego, ukierunkowanego *stricte* na badania gospodarcze dziejów. Sam Bujak w wykładzie inauguracyjnym pierwszy rok akademicki po uzyskaniu *veniam legendi*, określając przedmiot historii gospodarczej, niemalże od razu przystąpił do tworzenia podwalin zarówno organizacyjnych, jak i programowych pod szkołę naukową mającą później stać się jego znakiem rozpoznawczym. W późniejszym czasie ugruntował swój status nie-

tuzinkowego przedstawiciela nauki polskiej poprzez aktywne uczestnictwo w wielu organizacjach i towarzystwach naukowych, społecznych i politycznych¹.

Najdonioślejszym jednak sukcesem uczonego, nie umniejszając jego wkładu w rozwój nauki historycznej poprzez pionierskie badania monograficzne², okazała się jego działalność dydaktyczno-organizacyjna. Początków stworzonej przez niego szkoły historycznej należy upatrywać jeszcze w okresie jego pracy pedagogicznej na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie, w mniejszym stopniu, Uniwersytecie Warszawskim. Apogeum działalności organizacyjnej na polu dydaktyki akademickiej Bujak osiągnął jednakże we lwowskim okresie swojej kariery zawodowej. W ciągu niespełna dwóch dekad udało mu się zorganizować na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie prężnie działający zespół badawczy, którego głównym zadaniem, poza wypromowaniem należycie przygotowanej kadry naukowej, była realizacja drobiazgowego i szeroko zakrojonego programu badawczego stworzonego przez Bujaka. Formacja funkcjonująca początkowo pod nazwą Seminarium historii społeczno-gospodarczej, utożsamiana w literaturze ze szkołą Franciszka Bujaka, pozostawiła po sobie kilkadziesiąt studiów naukowych, stanowiących niemały wkład w rozwój historii społecznej i gospodarczej w Polsce jako osobnej dziedziny wiedzy. Kres istnienia seminarium lwowskiego zbiegł się w czasie z wybuchem II wojny światowej. Z powodu działań wojennych zaprzestano prowadzenia ważkich serii badań społeczno-gospodarczych, do których niejednokrotnie w nowej rzeczywistości politycznej już w podobnej skali nie powrócono. Bujak po 1945 roku musiał opuścić Lwów; znalazł się ponownie w Krakowie. Tutaj co prawda zatrudniono go na Uniwersytecie Jagiellońskim, jednakże nie znaleziono dla niego miejsca na ówczesnym Wydziale Humanistycznym. W ten sposób trafił na Wydział Rolniczy. Niestety, zły stan zdrowia nie pozwolił mu na kontynuowanie prowadzonych z rozmachem w latach 30. prac badawczo-organizacyjnych. Zmarł w Krakowie 21 marca 1953 roku.

Jak nadmieniałam wcześniej, głównym przedmiotem moich badań jest konkretna szkoła naukowa, która istniała na ziemiach polskich w pierwszej połowie XX wieku. Problem definicji pojęcia szkoły naukowej, w tym przypadku utożsamianej ze szkołą

¹ Franciszek Bujak był między innymi: pracownikiem naukowym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, ministrem rolnictwa (1920), prezesem Rady Nadzorczej Banku Rolnego (1926), organizatorem i pierwszym kierownikiem Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich przy Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach (1925), Prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego (1932-1934 oraz 1936-1937), Prezesem Towarzystwa Naukowego we Lwowie (1933-1939), wicekuratorem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1927-1939), członkiem Polskiej Akademii Umiejętności (1919), członkiem tytularnym Polskiej Akademii Nauk (1952), redaktorem i współredaktorem takich wydawnictw, jak: *Badania z Dziejów Społecznych i Gospodarczych* (1925), „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” (1931), *Biblioteka Dziejów i Kultury Wsi* (1932), „Wieś i Państwo” (1938), a także inicjatorem *Słownika starożytności słowiańskich*.

² Monografie Maszkienic, Limanowej oraz Żmiącej stanowią do dziś przykład nowatorskiego podejścia do badań historycznych.

historyczną, jest złożony i dyskutowany niejednokrotnie w dziejach polskiej historiografii. Nie stawiam sobie za cel zgłębienia meandrow tej dyskusji, chcę jednakże zasygnalizować problem jednoznacznego zdefiniowania szkoły Bujaka w świetle przywołanego wielogłosu³. Lektura badań pokazuje, że liczne próby zdefiniowania pojęcia szkoły historycznej wynikają z różnic reprezentowanych przez kolejne formacje. Powołując się na wypowiedź Mirosława Franćicia, można skonstatować, że termin ten „określa pewną istniejącą rzeczywistość” – różne koncepcje szkół historycznych nie wykluczają się wzajemnie, a funkcjonowanie danego środowiska historycznego zazwyczaj stanowiło asumpt do nowej próby zdefiniowania omawianego pojęcia⁴. Biorąc pod uwagę mnogość definicji szkoły naukowej wykreowanych na przestrzeni ostatnich kilkunastu dekad, przy próbie wyjaśnienia pojęcia szkoły Bujakowskiej postanowiłam powołać się na jedną z najstarszych propozycji wytycznych cech szkół naukowych na ziemiach polskich, odczytując ją tym samym w kategoriach symbolu epoki, w której owa szkoła powstała (nie oznacza to jednak, że neguję słuszność pozostałych definicji). Jest nią wypowiedź Oswalda Balzera z 1890 roku, wygłoszona podczas II Powszechnego Zjazdu Historyków w Krakowie. Historyk ten stwierdził wówczas, że „można mówić o szkole naukowej wtedy, jeżeli się zjedną trzy

³ Dyskusja nad pojęciem szkoły historycznej w polskiej historiografii toczy się niemalże od końca XIX wieku. Historycy przy różnych okazjach podawali własne definicje omawianego zjawiska – często czynili to podczas odrębnych studiów nad dziejami konkretnych szkół naukowych. Jako przykład można tu wskazać rozważania Józefa Dutkiewicza na temat szkoły Szymona Askenazego (J. Dutkiewicz, *Szymon Askenazy i jego szkoła*, Warszawa 1958) lub Jana Woleńskiego o filozoficznej szkole lwowsko-warszawskiej Kazimierza Twardowskiego (J. Woleński, *Filozoficzna szkoła lwowsko-warszawska*, Warszawa 1985). Najczęściej jednak kolejne definicje szkół historycznych ukazywały się w tekstach mających charakter osobnych studiów na ten jakże nurtujący badaczy temat. Wyróżnić tu należy prace Jerzego Szackiego (J. Szacki, *O szkołach naukowych (zarys problematyki)*, [w:] *Szkoły w nauce*, red. J. Goćkowski, A. Siemianowski, Wrocław 1981, s. 11-32), Władysława Smoleńskiego (W. Smoleński, *Szkoły historyczne w Polsce*, oprac. M.H. Serejski, Wrocław 1952, *Biblioteka Narodowa*, t. 142), Stanisława Śreniowskiego (S. Śreniowski, *O szkołach historycznych w Polsce*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 57, 1949, s. 43-77) oraz Andrzeja Feliksa Grabskiego (A.F. Grabski, *Pojęcie szkoły w historii historiografii*, [w:] *Z dziejów humanistycznych i matematycznych szkół naukowych*, red. M. Zgórzak, Warszawa 1993, s. 13-34). Szczególnie istotna dyskusja na omawiany temat toczyła się w latach 80. XX wieku na łamach krakowskiej „Historyki”. Udział w niej wzięło całe gremium badaczy, a jej wyniki pozostają jednymi z ważniejszych głosów na temat definicji pojęcia szkoły historycznej na polskim gruncie. Swój osąd wyrazili wówczas między innymi Krystyna Śreniowska, Jerzy Serczyk, Marcin Kula, Henryk Olszewski, Mirosław Franćić. Przeglądu najważniejszych głosów polskich badaczy na temat pojęcia szkół naukowych w historii dokonał niedawno Tomasz Siewierski, opisując prezentowane zagadnienie w kontekście szkoły Mariana Małowista (T. Siewierski, *Marian Małowist i krąg jego uczniów. Z dziejów historiografii gospodarczej w Polsce*, Warszawa 2016, s. 203-211). Badacz ten omówił koncepcje definicji szkoły naukowej/historycznej między innymi Tomasza Pawelca, Jerzego Szackiego, Janusza Goćkowskiego, Władysława Smoleńskiego, Józefa Dutkiewicza, Stanisława Śreniowskiego, Oswalda Balzera, Mirosława Filipowicza, Andrzeja Feliksa Grabskiego, Jana Woleńskiego oraz Ryszarda Sitka.

⁴ M. Franćić, „Szkoła historyczna” – zjawisko realne czy zwyczaj językowy?, „Historyka. Studia Metodologiczne”, 1985, t. 15, s. 130.

warunki: 1) pewien kierownik, twórca szkoły; 2) pewien zasób uczniów, oczywiście, chociażby tylko w przenośnym tego słowa znaczeniu; i wreszcie 3) pewien jednolity kierunek badania i pojmowania historii”⁵. Balzer wygłosił swoją myśl w przededniu powstania szkoły Bujakowskiej, w czasie gdy coraz liczniej zaczęły powstawać „szkoły” rozumiane jako krąg uczniów określonego mistrza, kierujących się w swojej pracy naukowej tymi samymi założeniami metodologicznymi co on i podobnie patrzących w przyszłość. Ten rodzaj szkół naukowych rodzących się na ziemiach polskich na początku XX wieku i związanych szczególnie z osobą nieprzeciętnego nauczyciela Andrzej Feliks Grabski wiele lat później – w artykule w pewien sposób podsumowującym dyskusję na temat początków szkół na ziemiach polskich – określił mianem „szkół dydaktycznych” (w odróżnieniu od „szkół historiozoficznych”, wyodrębniających główne nurty myślenia o przeszłości narodowej)⁶. W ramach „szkoły dydaktycznej” uczniów danego mistrza powinny łączyć określone umiejętności warsztatowe, poglądy metodologiczne, wizje przyszłości, niekoniecznie natomiast postawy ideologiczne i opcje polityczne. Określenie to wydaje się zatem idealnie oddawać ducha środowiska naukowego zorganizowanego wokół tak charyzmatycznego pedagoga, jakim bez wątpienia był Franciszek Bujak.

W związku z powyższym można przyjąć, iż formacja wykreowana przez Franciszka Bujaka jest szkołą naukową w najbardziej klasycznym rozumieniu tego pojęcia – posiadającą mistrza, uczniów, a także pewną, ściśle określoną przez tego pierwszego, koncepcję i kierunek badań historycznych. Zważywszy jednakże na wyjątkowe losy szkoły Bujakowskiej, uznałam za zasadne rozszerzenie ram tego pojęcia do dwóch pól interpretacyjnych. Pierwsza możliwość – wydawać by się mogło ważniejsza – definicji szkoły Bujaka dotyczy ściśle okresu lwowskiego jego twórczości i zorganizowanego wówczas w specyficzny sposób seminarium historii społeczno-gospodarczej na Uniwersytecie Jana Kazimierza. Termin „szkoła Franciszka Bujaka” występuje wymiennie ze „szkołą lwowską” najczęściej w literaturze z okresu 20-lecia międzywojennego i pierwszych lat powojennych. Także współcześnie te dwa określenia pojawiają się najczęściej zamiennie. Druga propozycja definicji omawianego pojęcia ma szersze ramy zarówno geograficzne, jak i personalne. Do szkoły Bujakowskiej często zalicza się wielu spośród tych uczonych, którzy mając w różnym okresie swojego życia (najczęściej studiów uniwersyteckich) kontakt z Bujakiem, w czasie dalszej własnej działalności naukowej pozostawali pod znacznym jego wpływem, odwołując się do jego metod i koncepcji badawczych i z dumą podkreślając swoją przynależność do tej konkretnej formacji intelektualnej.

Niniejsze rozważania w przeważającej części dotyczą dorobku szkoły utożsamianej z kierowanym przez Bujaka lwowskim seminarium. Kolejne rozdziały stanowią

⁵ *Pamiętnik II Zjazdu Historyków Polskich we Lwowie, cz. II. Obrady i uchwały*, Lwów 1891, s. 146. Znamienne, że Balzer wypowiadając te słowa, starał się udowodnić, że nie istnieje w polskiej nauce coś takiego jak „szkoła krakowska”, określając tę nazwę jedynie „czczą nomenklaturą”. *Tamże*.

⁶ A.F. Grabski, *Pojęcie szkoły w historii historiografii*, s. 26-27.

omówienie konkretnych kierunków badań wyszczególnionych w toku prac naukowych zespołu badawczego przez jego kierownika. Wątki te zostały jednakże przeze mnie uzupełnione informacjami o badaczach, którzy należą do drugiej definicji szkoły Bujakowskiej – szczególnie w miejscach, w których wymagała tego prowadzona narracja. Całość w zamierzeniu miała tworzyć kompleksowe opracowanie dorobku i sposobu funkcjonowania jednej z ważniejszych szkół historii społeczno-gospodarczej w dziejach polskiej historiografii.

Podjęty przeze mnie problem badawczy wpisuje się w dyskusję nad dziejami polskiej historiografii społeczno-gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem występujących w jej ramach formacji określanych mianem szkół naukowych. Warto zaznaczyć, że okres funkcjonowania środowiska zorganizowanego wokół Franciszka Bujaka wiąże się z etapem szczególnego rozwoju historiografii polskiej w dwudziestolecie międzywojennym, na co zwrócił uwagę Andrzej Feliks Grabski. Zdaniem tego badacza rozwój ten przejawiał się między innymi w formowaniu się wówczas na ziemiach polskich licznych szkół naukowych: „Były to szkoły historyczne nie w tym sensie, że grupowały historyków, opowiadających się za jakimś jednolitym poglądem, czy to teoretyczno-metodologicznym, czy na jakiś konkretny proces dziejowy, ale w znaczeniu grona uczonych, skupionych wokół jednego bądź (rzadziej) kilku naukowych mistrzów”⁷. Wśród tych uczonych Grabski wymienił między innymi Oswalda Balzera, Stanisława Kutrzebę, Marcelego Handelsmana, Wacława Tokarza, Wacława Sobieskiego, Władysława Konopczyńskiego oraz zajmujących się dziejami społeczno-gospodarczymi: Franciszka Bujaka i Jana Rutkowskiego. Wzrost znaczenia badań społeczno-gospodarczych w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku, wiążący się niewątpliwie z usankcjonowaniem się na polskich uniwersytetach historii społeczno-gospodarczej jako osobnej dziedziny wiedzy, pociągał za sobą powstawanie i rozwój coraz liczniejszych ośrodków specjalizujących się w omawianych badaniach. Do najważniejszych spośród nich, obok lwowskiego kierowanego przez Bujaka, zaliczają się ośrodki: poznański (Jan Rutkowski, Kazimierz Tymieniecki), krakowski (Roman Grodecki) oraz warszawski (Stanisław Arnold, Natalia Gąsiorowska). Nie ulega wątpliwości, że środowisko poznańskie zorganizowane wokół Jana Rutkowskiego odgrywało, obok szkoły lwowskiej, główną rolę w rozwoju badań nad historią społeczną i gospodarczą w omawianym okresie. Ważność obu tych ośrodków, z których każdy osobno zasłużył na miano szkoły historycznej, przejawiała się w owocnej wielopłaszczyznowej współpracy ich kierowników. Wzajemna wymiana poglądów badawczych między Bujakiem i Rutkowskim, mająca pośrednio wpływ na uczniów obu historyków, została również uwzględniona w odpowiednich fragmentach niniejszej pracy.

Szkoła historii społeczno-gospodarczej Franciszka Bujaka, mimo głęboko zakorzenionej świadomości jej istnienia w dziejach polskiej historiografii, nie spotkała się dotąd z gruntownym opracowaniem ujętym w formie odrębnej monografii.

⁷ A.F. Grabski, *Zarys historii historiografii polskiej*, Poznań 2000, s. 180.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Akta senackie (Arch. UJ S II):

Akta osobowe Franciszka Bujaka
Organizacja wykładów 1891-1939

Wydział Filozoficzny (Arch. UJ WF II):

Doktorat Franciszka Bujaka
Habilitacja Franciszka Bujaka
Seminarium Historyczne
Katedra i Seminarium Historii Gospodarczej
Organizacja Wydziału 1849-1945

Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego we Lwowie

Fond 26:

Sprawozdania z działalności katedr Wydziału Filozoficznego
Teczka osobowa Franciszka Bujaka
Akta osobowe: Wincenty Styś, Stefan Inglot, Stanisław Hoszowski, Adolf Hirschberg, Stanisław Pazyra, Jadwiga Turska, Marian Ungeheuer, Jan Warężak, Łucja Charewiczowa, Erazm Kostołowski, Jan Szewczuk, Aleksander Tarnawski, Edward Tomaszewski, Antoni Walawender
Spisy asystentów

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu

Dział rękopisów:

Papiery osobiste Franciszka Bujaka
Papiery osobiste Stefana Inglota
Korespondencja Franciszka Bujaka z następującymi uczniami: Władysław Adamczyk, Janina Bergerowa, Janina Bielecka, Józef Bieniasz, Adam Fastnacht, Tadeusz Furtak, Aleksy Gilewicz, Marian Górkiewicz, Irena Grodecka, Konstanty Jan Hładyłowicz, Stanisław Hoszowski, Franciszek Jukniewicz, Franciszek Kącki, Erazm Kostołowski, Walerian Kramarz, Tadeusz Ladenberger, Henryk Lepucki, Adam Lutman, Tadeusz Lutman, Helena Madurowicz, Marian Mika, Stanisława Namaczyńska, Stanisław Pazyra, Julian Pelc, Franciszek Persowski, Bohdan Puczyński, Roman Rozdolski, Stanisław Siegiel, Jan Szewczuk, Aleksander Tarnawski, Edward Tomaszewski, Jadwiga Turska, Marian Ungeheuer, Stanisław Utrat, Antoni Walawender, Jan Warężak, Michał Wąsowicz, Ryszard Werchracki, Roman Zubyk
Korespondencja Franciszka Bujaka ze Stanisławem Zakrzewskim

Źródła drukowane

- Kronika Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie za rok szkolny 1928/1929*, Lwów 1930.
- Pamiętnik Pierwszego Zjazdu Historycznego Polskiego imienia Jana Długosza, odbytego w Krakowie w czterechsetną rocznicę jego śmierci*, Kraków 1881.
- Pamiętnik II Zjazdu Historyków Polskich we Lwowie*, cz. I. Referaty, Lwów 1890.
- Pamiętnik II Zjazdu Historyków Polskich we Lwowie*, cz. II. Obrady i uchwały, Lwów 1891.
- Pamiętnik II Zjazdu Słowiańskich Geografów i Etnografów w Polsce w r. 1927. Zbiór referatów*, t. 2, Kraków 1930.
- Pamiętnik III Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie*, cz. I. Referaty, Kraków 1900.
- Pamiętnik III Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie*, cz. II. Protokoły obrad, Kraków 1901.
- Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Poznaniu*, cz. I. Referaty, Lwów 1925.
- Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Poznaniu*, cz. II. Protokoły, Lwów 1927.
- Pamiętnik V Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Warszawie*, cz. I. Referaty, Lwów 1930.
- Pamiętnik V Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Warszawie*, cz. II. Protokoły, Lwów 1931.
- Pamiętnik VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie*, cz. I. Referaty, Lwów 1935.
- Pamiętnik VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie*, cz. II. Protokoły, Lwów 1936.
- Pamiętnik XVIII Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie*, cz. I. Referaty, Warszawa 1958.
- Programy wykładów oraz Spisy wykładów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie za lata 1920/1921-1939/1940*, wydawane we Lwowie w latach 1920-1939.
- Rozwój demografii polskiej 1918-1933. Materiały z sesji naukowej*, Warszawa, 22 listopada 1933, Warszawa 1933.
- Składy osobowe Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie wydawane w latach 1921-1939.*
- Spisy wykładów c.k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie za lata 1905/1906-1918/1919*, wydawane w Krakowie w latach 1905-1919.
- Sprawozdania Polskiego Towarzystwa Historycznego za lata 1920-1939 (do 1925 Towarzystwa Historycznego)* – ukazujące się we Lwowie w ramach „Kwartalnika Historycznego” [30 zeszytów].
- Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie za lata 1921-1939 wydawane we Lwowie* [53 zeszyty].
- Sprawozdanie z II Konferencji Komisji dla Atlasu Historycznego Polski odbytej w Krakowie w dniach 10 i 11 stycznia 1924 r.*, „Prace Komisji dla Atlasu Historycznego Polski”, 1924, z. 2, s. 129-136.
- Sprawozdanie z IV Konferencji Komisji dla Atlasu Historycznego Polski odbytej w Krakowie w dniach 25 sierpnia 1933 r.*, „Prace Komisji dla Atlasu Historycznego Polski”, 1935, z. 3, s. 333-334.
- Uniwersytet Warszawski. Skład Uniwersytetu i spis wykładów w semestrze zimowym 1919/20 i w semestrze letnim 1920*, Warszawa 1920.

Wspomnienia uczniów Franciszka Bujaka

- Franciszek Bujaka odkrywanie po latach*, oprac. J.M. Szlechta, „Wieści. Tygodnik społeczno-polityczny poświęcony sprawom wsi”, 1984, nr 19, s. 1, 3.
- Hoszkowski S., *Franciszek Bujak. W pięćdziesiątą rocznicę śmierci*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” (Poznań), t. 20, 1958, s. 11-31.
- Hoszkowski S., *Kronika seminarium historii społecznej i gospodarczej Uniw. J.K. we Lwowie za pierwszych dziesięć lat jego istnienia 1921-1931*, [w:] *Studia z historii społecznej i gospodarczej poświęcone prof. dr. Franciszkowi Bujakowi*, Lwów 1931, s. 565-595.
- Inglot S., *Franciszek Bujak. Działalność naukowa i pedagogiczna*, „Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego”, R. 8, 1953, Dodatek 3, s. 1-22.

Summary

The Phenomenon of Franciszek Bujak's School of Socio-Economic History

Franciszek Bujak, is regarded as one of the coryphaeuses of Polish socio-economic history. This was undoubtedly due to his pioneering attention to the importance of socio-economic research for the development of Polish historical science, the delineation of its subject matter and the elevation of the new field of knowledge to the status of a separate university discipline. One of the most important elements of Bujak's struggle for the recognition of socio-economic history as a fully-fledged scientific discipline was the establishment, as a result of his organisational and didactic activities, of a scientific school which had a significant impact on the development of Polish economic historiography not only in the first decades of the 20th century, but also later.

Franciszek Bujak's school of socio-economic history has been a phenomenon present in Polish historiography for almost a century. It seems significant, however, that despite the popularity of this intellectual formation in studies on the history of Polish socio-economic history, it has not yet received a comprehensive and exhaustive discussion. The aim of the dissertation I wrote was to fill this significant gap in Polish historical literature. The main research problem of my study, on the other hand, was an attempt to determine the scale of the phenomenon referred to. By the concept of scale, I mean a full determination of the scope of the object of research carried out by the school and the methods developed in it. This made it possible to find an answer to the main research question of the dissertation – can we speak of the phenomenon of the Bujak's school?

The research I have conducted is mostly concerned with the achievements of the school identified with the socio-economic history seminar led by Bujak, which functioned at the Jan Kazimierz University in Lviv in the 1920s – the subsequent chapters are a discussion of specific research directions detailed in the course of scientific work by the head of the formation himself.

In an attempt to answer the question about the scale of the phenomenon that Bujak's school was in the history of Polish historiography, I decided to present it in ten chapters. Due to the analytical nature of my research, the main chapters concern the analysis of the achievements of Bujak's school of history, taking into account – as far as possible – the post-war fate of both the research works and their authors. The threads related to the biography of the school's founder and the leader of the works mostly perform functions that complement the narrative and explain the choice of topics and research methods used by the members of the discussed formation. In view of the above, the source basis for my research, besides numerous archival materials, consisted mainly of printed original texts of research works constituting the school's achievements, their reviews, memoirs of the professor's students, as well as a large

number of surviving reports, directories, lists and diaries resulting from the activities of universities, societies and scientific institutions of the time.

In the first chapter, I decided to present Bujak's teaching and organisational activities at the Jagiellonian University in Kraków and the Jan Kazimierz University in Lviv, respectively. The presentation of these aspects of the scholar's biography served as a stimulus for me to discuss the origins and functioning of his school, the beginnings of which can be traced back to his work at the Kraków university. Bujak's activity in the didactic field gained significance and momentum in the 1920s, during his long-term employment as a professor at the University of Lviv. The second chapter contains a number of introductory threads to the research carried out by the Bujak's school. These include topics such as the concept of science and synthesis found in the scholar's scholarly workshop, the notion of teamwork applied in the context of the functioning of the Lviv school, and, methods of seminar work. Furthermore, I found it appropriate, as an introduction to the analysis of the school's achievements, to present the impact of the participation of the members of the school in research societies operating in the Polish lands at that time on the further development of young people's careers, and to demonstrate the role played by Bujak's charges in their structures and in the scientific events they organised.

The basis for the construction of the part of the dissertation dealing with the achievements of Bujak's students was *Kronika Zakładu historii społecznej i gospodarczej*, authored by the head of the work himself and published at the end of the Lviv seminar's existence – in 1937. In this text, the professor divided the achievements of several years of work by his students into seven thematic categories, which I used as inspiration for the titles of the following chapters of the dissertation. These categories are as follows: chronicle of elementary disasters, history of prices, history of population, history of settlement, land loan and Lviv contracts, great landed property and the history of peasantry. Finally, the scholar cited a number of works of equally high scientific value, but “not yet tied up in a series”. I have decided to discuss these studies separately, in the last chapter of the study.

The chapters of the present work (from the third to the tenth) have a similar structure. They consist of an introduction to a given issue, with particular reference to the research postulates and experience of the head of the work, and to the tradition of identical research in Poland; an analysis of the school's achievements in the selected field; a close look (if possible with the help of sources) at the authors of the research work; the reception of published research in the field in question among Polish (and often foreign) historical circles, and – in some cases – the reception of the school's achievements in the post-war reality. The work is crowned by an Appendix in several parts, which consists of information extracted from sources to organise knowledge about the way in which Bujak taught, and how his school of socio-economic history functioned.

The research carried out has enabled me to provide an affirmative answer to the main research question posed earlier. Several factors have influenced the position I have represented. First and foremost, the uniqueness of the Bujak's school is evidenced by the momentum of the project led by the scholar. Thanks to his knowledge of the needs of his chosen field of historical knowledge, Bujak was able to plan extensive work in appropriately defined directions. The range of scientific interests of the Lviv socio-economic history seminar was extensive, both chronologically, spatially and in terms of subject matter. The professor's almost extraordinary organisational talent was also not without significance. Not only was he able to appropriately distribute research topics among his students, who were distinguished by their enthusiasm for work, but he was also able to take care of the material base of the research commissioned.

As a result of Bujak's many years of efforts in the organisational and didactic fields, he and his team were able to leave behind impressive scientific achievements, the significance of which is reflected not only in the sum total of printed volumes of research, but also in the number of young people devoted to the professor who formed the school.

Part of the achievements of the Bujak's school, through the innovativeness of the topics chosen and the often pioneering research methods applied in their realisation, was already noticed and appreciated by both Polish and foreign scientific circles at the time of its publication. Among the foreign contacts of Polish socio-economic history, the establishment of cooperation with the French "Annales" as early as the 1930s comes to the forefront of historiographical discussion. In Poland, the pioneering work of the members of this group often laid the foundations for new directions of scientific activity, and provided and continues to provide inspiration for further research. Thanks to this, the innovative scientific and organisational plans initiated on a grand scale by Bujak in the inter-war period, despite the enormous losses in both scientific forces and archival materials incurred during World War II, found supporters and continuators after his death in 1953.

Keywords: Polish historiography, socio-economic history, scientific school, Franciszek Bujak

Seria Bibliotheca Iagellonica. Fontes et Studia

1. Aleksander Lednicki, *Pamiętnik 1914-1918*, wstęp i opracowanie Zbigniew Koziński (1994).
2. Marian Malicki, *Z zagadnień tekstologicznych „Sumariusza wierszów” Hieronima Morsztyna* (1994).
3. Andrzej Leon Sowa, *Świat ministrów Augusta II. Wartości i poglądy funkcjonujące w kręgu ministrów Rzeczypospolitej w latach 1702-1728* (1995).
4. „Zawsze byłem Żydem dla Polaków i Polakiem dla Żydów”. *Listy Marka Wajsbłuma do Stanisława Kota z lat 1927-1961*, wstęp i opracowanie Zdzisław Pietrzyk i Zbigniew Koziński (1996).
5. Roman Maria Zawadzki, *Catalogus codicum manu s. Ioannis Cantii scriptorum qui in Bibliotheca Apostolica Vaticana asservantur*, (1997).
6. *Berlińskie listy Karola Forstera z lat 1857-1879*, wstęp i opracowanie Roman Jaskuła (1997).
7. Zdzisław Pietrzyk, *W kręgu Strasburga. Z peregrynacji młodzieży z Rzeczypospolitej polsko-litewskiej w latach 1538-1621* (1997).
8. Adam Jacek Pisarzowski, *Poezje*, wstęp i opracowanie Janusz S. Gruchała i Wacław Urban (1998).
9. *Volsciana. Katalog renesansowego księgozbioru Piotra Dunin-Wolskiego, biskupa płockiego*, opracowanie Andrzej Obrębski (1999).
10. *Archiwum Adama Bienia. Akta narodowościowe (1942-1944)*, wstęp, opracowanie i przypisy Jan Brzeski, Adam Roliński (2001).
11. *Z Piaseczna w świat. Diariusz Zygmunta Opackiego z lat 1606-1651*, wstęp i opracowanie Zdzisław Pietrzyk (2001).
12. *Katalog druków zwartych drugiego obiegu wydawniczego 1976-1990 ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej*, wstęp i opracowanie Jan Brzeski, Adam Roliński (2001).
13. *Polonica w średniowiecznych rękopisach łacińskich Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel*, opracowanie Ryszard Tatarzyński (2004).
14. *Katalog rozpraw doktorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego 1986-2003*, opracowanie Iwona Bator, Zbigniew Koziński (2005).
15. Rudolf Starzewski, „*Dziennik*”. *Listopad 1914 – marzec 1915*; opracowanie Joanna Jaśkowiec (2007).
16. *Księga egzaminów do święceń w diecezji gnieźnieńskiej z lat 1563-1603*, wstęp i opracowanie Zdzisław Pietrzyk (2009).
17. Marian Malicki, *Repertuar wydawniczy drukarni Franciszka Cezarego starszego 1616-1651. Cz. 1, Bibliografia druków Franciszka Cezarego starszego 1616-1651* (2010).
18. *Księgozbiór prywatny Jacka Idziego Przybylskiego w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie*, opracowanie Małgorzata Mirek (2010).
19. Joanna Pyplacz, *The Aesthetics of Senecan Tragedy* (2010).

20. Paweł Szczerbic, *Ius municipale, to jest prawo miejskie majdeburskie, nowo z łacińskiego i z niemieckiego na polski język z pilnością i wiernie przełożone*, opracowanie Grzegorz M. Kowalski (2011).
21. Wacław Walecki, *W poszukiwaniu straconego dzieła. Studia z zakresu edytorstwa tekstów niezachowanych lub wydawniczo niespełnionych i inne szkice pokrewne* (2011).
22. *Na Wschód z NKWD. Lwów-Tas-Bułak, 1940-1946. Wspomnienia i zapiski deportowanych Marii, Heleny i Łucji Nuckowskich*, opracowanie Andrzej Obrębski (2011).
23. Elżbieta Kietlińska, *Wrażenia i wspomnienia młodej teatromanki*, wstęp i opracowanie Jan Michalik (2012).
24. Karol Estreicher, *Kronika Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego od 1811 roku*, wstęp i opracowanie Jan Brzeski (2012).
25. Jan W. Brzeski, *Środowisko Biblioteki Jagiellońskiej 1775-1939. Słownik biograficzny* (2014).
26. Anna Kocot, *Artyści „czarnej sztuki”. Typografia druków Floriana Unglera i Macieja Wirzbięty* (2015).
27. Karol Ludwik Koniński, *Straszny czwartek w domu pastora. Dalsze losy pastora Hubiny*, wstęp i opracowanie Justyna Rybka (2015).
28. Joanna Pypłacz, *When Legends Come Alive: A Reading of Lucan's Pharsalia* (2015).
29. Paweł Szczerbic, *Speculum Saxonum, albo prawo saskie i majdeburskie, porządkiem obiecadła z łacińskich i niemieckich egzemplarzów zebrane. A na polski język z pilnością i wiernie przełożone*, t. 1-2, opracowanie Grzegorz M. Kowalski (2016-2017).
30. Andrzej Dróżdż, *Zapomniany bibliocyd. Szkice o ludziach i książkach w czasach stalinizmu* (2017).
31. *Księga sądowa wsi Wysoka k. Łańcuta 1665-1792*, wstęp i opracowanie Andrzej Techmański (2017).
32. *Kronika szkolna w Myślachowicach*, wstęp i opracowanie Przemysław M. Żukowski (2018).
33. Paweł Szczerbic, *Speculum Saxonum, Ius municipale. Skorowidz terminów prawniczych*, zestawiał i opracował Grzegorz M. Kowalski (2018).
34. Anita Całek, *Nowa teoria listu* (2019).
35. Grzegorz Siudut, *Absolwenci państwowych męskich szkół średnich ogólnokształcących we Lwowie w latach 1919-1939* (2019).
36. *Księgi gruntowe wsi Wysoka k. Łańcuta 1632-1791, 1789-1873*, opracowanie Andrzej Techmański (2020).
37. *Der Nachlass Alexander von Humboldt in der Jagiellonen-Bibliothek*, bearbeitet von Dominik Erdmann, herausgegeben von Monika Jaglarz (2019).
- 38/1. Michał Lewicki, *Edytorstwo muzyczne w Krakowie w latach 1850-1918* (2021).
- 38/2. Michał Lewicki, *Katalog krakowskich druków muzycznych z lat 1850-1918* (2021).
39. Ekaterina Baumann, *Stan zachowania wybranych starych druków przechowywanych w Bibliotece Jagiellońskiej. Kolekcje oo. kamedułów z Bieniszewa, książąt Sanguszków, oo. reformatów z Biecza* (2021).
40. Barbara Krawczyk, *Józef Muczkowski. Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, historyk* (2021).
41. Bartłomiej Gapiński, *Karol Wojtyła na tle kultury epoki. Lata krakowskie 1938-1978* (2022).
42. *„Mimo że jestem chory i jak ocet kwaśny, ale chwytam za pióro”. Korespondencja między Józefem Ignacym Kraszewskim a Karolem Estreicherem z lat 1867-1886*, wstęp i oprac. Beata Kurek, (2022).

43. Jakub Krzysztonek, *Nowa Huta w latach 70. XX wieku. Życie socjalistycznego miasta* (2022).
44. „*Pracujemy dla Polski*”. Listy Władysława Platera do Józefa Ignacego Kraszewskiego z lat 1863-1887, wstęp i oprac. Zdzisław Pietrzyk (2022).
45. Maria Porębska, *Zofia Jachimecka 1886-1973. Życie i twórczość* (2022).

BIBLIOTHECA IAGELLONICA. FONTES ET STUDIA

„(...) Publikując tę pracę, spełniamy pewien dług wobec szkoły, której dokonania w czasie, gdy miały miejsce, stawiały polską historiografię wśród pierwszych najbardziej rozwiniętych, a nawet w niektórych polach (np. studia nad klęskami elementarnymi, czyli badania historii środowiskowej) wyprzedzających trendy rozwojowe ówczesnej historiografii światowej”.

— z recenzji prof. dr. hab. Krzysztofa Zamorskiego

Szkoła historii społeczno-gospodarczej Franciszka Bujaka, mimo głęboko zakorzenionej świadomości jej istnienia w dziejach polskiej historiografii, nie doczekała się dotąd gruntownego ujęcia monograficznego. Niniejsze rozważania stanowią zatem próbę uzupełnienia tej znaczącej luki w literaturze historiograficznej analitycznym spojrzeniem na wyjątkową formację intelektualną wykreowaną przez Bujaka w dwudziestolecie międzywojennym na lwowskim Uniwersytecie Jana Kazimierza.

Główne rozdziały dotyczą analizy dorobku szkoły historycznej Bujaka, z uwzględnieniem powojennych losów zarówno prac badawczych, jak i ich autorów. Wątki związane z życiorysem twórcy szkoły i kierownika prac pełnią w większości przypadków funkcje uzupełniające narrację i wyjaśniające dobór tematów oraz metod badawczych wykorzystywanych przez członków omawianej formacji. Podstawę źródłową badań, obok licznych materiałów archiwalnych, stanowią przede wszystkim drukowane oryginalne teksty prac naukowych składających się na dorobek szkoły, ich recenzje, wspomnienia uczniów profesora oraz zachowane w dużej ilości sprawozdania, spisy, wykazy i pamiętniki będące wynikiem działalności uniwersytetów, towarzystw oraz instytucji naukowych. W intencji Autorki całość rozważań ma pomóc w rozstrzygnięciu wątpliwości: czy zasadne jest określenie Bujakowskiej szkoły historii społeczno-gospodarczej mianem fenomenu?

Celem serii „Bibliotheca Iagellonica. Fontes et Studia” jest publikowanie wydań źródłowych, których podstawą są zbiory Biblioteki Jagiellońskiej. Zamierzeniem Redakcji serii jest również ogłaszanie prac naukowych (rozpraw doktorskich, monografii, prac analitycznych, katalogów) przygotowanych przez pracowników Biblioteki.

<https://bj.uj.edu.pl/>

<https://akademicka.pl>

9 788367 127387